

VÝBER LEGISLATÍVNYCH ZMIEN A NOVINIEK ZA JÚN 2023

1. VYŠLO V ZBIERKE ZÁKONOV

NOVELA SPRÁVNEHO SÚDNEHO PORIADKU

- *Zákon č. 239/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia niektoré zákony (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. júla 2023**

Anotácia:

Úprava existujúceho prostriedku nápravy proti priet'ahom v správnych konaniach v podobe žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy; úprava postupu uplatňovania nárokov v súvislosti s porušením povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, s nečinnosťou alebo so zbytočnými priet'ahmi v konaní.

Popis:

Zákon reaguje na viaceré rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva proti Slovenskej republike, v ktorých tento medzinárodný súd vyslovil závery poukazujúce na neúčinnosť vnútroštátneho mechanizmu nápravy porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote v konaniach prebiehajúcich pred správnymi orgánmi a následne pred súdmi. Z aplikačnej praxe je zrejmé, že aj po tom, ako bol v novom Správnom súdnom poriadku posilnený preventívny účinok žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy, kompenzačný účinok nápravy porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote v správnom konaní, dosiahnuteľný iným prostriedkom nápravy (žalobou podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci), je podľa Európskeho súdu pre ľudské práva neistý a v praxi v tejto súvislosti málo využívaný.

Vzhľadom na závery Európskeho súdu pre ľudské práva bola prijatá úprava existujúceho prostriedku nápravy proti priet'ahom v správnych konaniach v podobe **žaloby proti nečinnosti orgánu verejnej správy tak, aby súd, ak zistí nečinnosť a žalobca bude žiadať o primerané finančné zadost'účinenie, mal možnosť už v tomto štádiu okrem uloženia odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy, uložiť žalovanému zaplatiť finančné zadost'účinenie.**

Zároveň sa upravuje i **postup uplatňovania nárokov v súvislosti s porušením povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote**, s nečinnosťou alebo so zbytočnými prietahmi v konaní tak, že nevzniká nový druh zodpovednosti, len **sa spresňujú predpoklady pre jej vznik**.

NOVELA ZÁKONA O NÁJME POĽNOHOSPODÁRSKÝCH POZEMKOV, POĽNOHOSPODÁRSKEHO PODNIKU A LESNÝCH POZEMKOV

- *Zákon č. 240/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov (úplné znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. júla 2023**

Anotácia:

Uľahčenie pozície štátu ako vlastníka pôdy ukončiť nájom pôdy, ktorá je zanedbávaná: skrátením výpovedných lehôt, skrátením maximálnej doby nájmu, rozšírením a špecifikáciou dôvodov skončenia nájmu.

Popis:

Prenájom poľnohospodárskej pôdy v Slovenskej republike je nedostatočne kontrolovaný najmä v prípade štátnej pôdy, ktorú spravuje Slovenský pozemkový fond (ďalej len „SPF“). Mnohé poľnohospodárske podniky nemajú záujem uvoľniť pôdu, na ktorú nemajú právny nárok, a to hlavne z dôvodu, že na každý hektár je možné získať podporu a častokrát je táto pôda dlhodobo prenajímaná takým nájomcom, ktorí sa o pôdu nestarajú a doslovne ju zanedbávajú. Poctivý farmári sa k pôde dostávajú iba ťažko a dotácie častokrát nesmerujú tým, ktorí pracujú najtvrdšie a v potravinovej sebestačnosti sa Slovensko absolútne prepadáva.

Novelou sa zavedie **právo SPF odstúpiť od nájomnej zmluvy aj pred uplynutím dohodnutého času nájmu** v prípade, ak nájomca nevyužíva prenajaté pozemky riadnym spôsobom na dohodnutý účel a so starostlivosťou riadneho hospodára.

SPF je po novom **povinný vypovedať nájomnú zmluvu s nájomcom, ktorý nevyužíva prenajatú pôdu na poľnohospodársku činnosť, na ktorý je pozemok určený**. Nájomca je zase povinný vždy ku koncu kalendárneho roka predložiť fondu čestné vyhlásenie s overeným podpisom nájomcu, že prenajatá pôda sa využíva s pravidlami uvedenými v nájomnej zmluve.

NOVELA ÚSTAVY

- *Ústavný zákon č. 241/2023 Z. z., ktorým sa dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (úplné znenie ústavného zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. júla 2023**

Anotácia:

Zakotvenie práva vykonať platbu za nákup tovarov a poskytnutie služieb v hotovosti zákonným platidlom.

Popis:

Cieľom ústavného zákona je zakotviť v Ústave Slovenskej republiky **právo vykonať platbu za nákup tovarov a poskytnutie služieb v hotovosti zákonným platidlom**. Touto novelou sa tak zabezpečí, že platba v hotovosti ostane aj v budúcnosti ako jedna z dostupných možností. Tomuto právu zodpovedá aj **ústavné zaručenie vydávania hotovosti ako zákonného platidla**, čo zabezpečí praktickú realizáciu tohto práva pri uvedených platobných stykoch. Na základe doterajšej legislatívy a poznatkov daňovej správy jmožno konštatovať, že zavedenie povinného bezhotovostného styku nad určitý limit v právnom poriadku SR je možné vnímať ako opatrenie nielen na **obmedzenie podvodných konaní** v daňovej oblasti, ale aj ako opatrenie na **boj proti praniu špinavých peňazí, na boj proti korupcii a trestnej činnosti** či pri **ochrane pred financovaním terorizmu**.

Občan má právo na to, aby sa sám na základe svojej vôle rozhodol, že chce platiť v hotovosti. Právo na hotovosť je jedným z kľúčových práv, ktorým môžu občania naplňať svoju slobodu v obchodno - právnych vzťahoch. Zavedenie práva na hotovosť do ústavy jedným zo spôsobov, ako riešiť v prospech spoločnosti akékoľvek pokusy o striktné obmedzenie a konečnú likvidáciu práva platiť v hotovosti vrátane súvisiaceho **práva na súkromie**.

Úplné zrušenie hotovosti v budúcnosti by podľa názoru zákonodarcov výrazne ohrozilo nízkopříjmové skupiny obyvateľstva, ale napríklad aj občianske združenia, ktoré svoju charitatívnu činnosť financujú z finančných zbierok, ktoré organizujú. Okrem toho je zachovanie práva na hotovosť významným krokom pri budovaní **finančnej gramotnosti našej mladšej generácie**. Deti do 15 rokov sa učia finančnej gramotnosti pri zachovanom práve na hotovosť a postupným zrušením bankoviek a mincí a výlučnou existenciou kryptomeny nebude mladšia generácia finančne gramotná v požadovanej miere.

Právo platiť v hotovosti má byť charakterizované a ponímané, ako výraz **slobodnej voľby človeka takto platiť v hotovosti** nie preto, že elektronicky platiť nemôže, ale preto, že **elektronickou formou platiť nechce**, a to z akýchkoľvek dôvodov, v reakcii na konkrétnu situáciu alebo ako prejav jeho osobnosti.

ÚPRAVA SÚM ŽIVOTNÉHO MINIMA

- *Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 220/2023 Z. z. o úprave súm životného minima (vyhlásené znenie opatrenia nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. júla 2023**

Anotácia:

Úprava súm životného minima: 268,88 eura mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu, 187,57 eura mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu, 122,77 eura mesačne, ak ide o zaopatrené neplnoleté dieťa a o nezaopatrené dieťa.

Popis:

Podľa § 5 zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky splnomocnené vydať opatrenie, ktorým upraví sumy životného minima k 1. júlu kalendárneho roka. Úprava súm životného minima sa vykoná tak, že tieto sumy sa vynásobia koeficientom rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností zisteným Štatistickým úradom Slovenskej republiky za rozhodujúce obdobie, za ktoré sa považuje obdobie od apríla predchádzajúceho kalendárneho roka do apríla bežného kalendárneho roka. Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky bol koeficient rastu životných nákladov nízkopríjmových domácností za rozhodujúce obdobie 1,147 (t. j. apríl 2023/apríl 2022). Sumy životného minima sa navrhujú upraviť **k 1. júlu 2023** nasledovne:

1. **suma 234,42 eura** mesačne sa upravuje na **268,88 eura** mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu,
 2. **suma 163,53 eura** mesačne sa upravuje na **187,57 eura** mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu,
 3. **suma 107,03 eura** mesačne sa upravuje na **122,77 eura** mesačne, ak ide o zaopatrené neplnoleté dieťa a o nezaopatrené dieťa.
-

NOVELA CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU A ZÁKONA O SÚDNYCH POPLATKOCH

- *Zákon č. 201/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (vyhlásené znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. júla 2023**

Anotácia:

Zakotvenie lehoty na vydanie uznesenia k náhrade trov konania, a to v trvaní 60 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bol nárok na náhradu trov konania účastníkovi priznaný.

Popis:

Podľa doterajšej právnej úpravy o nároku na náhradu trov konania rozhodol aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ bol v takomto rozhodnutí nárok priznaný, o výške náhrady trov konania rozhodol súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončilo, samostatným uznesením, ktoré vydal súdny úradník. V doterajšej právnej úprave tak absentovala lehota, do ktorej malo byť uznesenie obsahujúce výšku náhrady trov konania vydané, po tom, ako bol už nárok súdnym rozhodnutím priznaný.

Nezakotvenie žiadnej lehoty pre vydanie uznesenia k náhrade trov konania viedol k tomu, že v praxi dochádzalo k situáciám, kedy bol síce účastníkovi súdneho konania nárok na náhradu trov konania priznaný súdnym rozhodnutím, ale ani po niekoľkých mesiacoch od vydania takéhoto rozhodnutia nebola výška nároku ustálená a nebolo ju možné vymáhať. V praxi tak nastali situácie, kedy si účastník konania, ktorému bol priznaný nárok na náhradu trov konania, musel v samostatnom vykonávacom konaní uplatniť nárok, ktorý bol predmetom súdneho konania a až následne, s časovým odstupom, nárok na náhradu trov konania. To viedlo jednak k **zvýšeniu administratívnej, časovej, finančnej záťaže účastníka konania**, ale aj k **zhoršeniu jeho situácie v prípadnom exekučnom konaní**, keďže medzitým mohli začať vymáhať nároky voči tomu istému dlžníkovi aj ďalší veritelia a plynutím času sa tiež **zvýšili možnosti dlžníka účelovo sa zbaviť majetku**.

Zakotvením lehoty na vydanie uznesenia o náhrade trov konania dôjde k posilneniu právnej istoty účastníkov konania a zvýšeniu kvality fungovania súdneho systému. Predpokladá sa, že ubudnú prípady, kedy vydanie uznesenia o náhrade trov konania

trvá neprimerane dlho a zároveň bude určená objektívna hranica, od ktorej sa bude možné odraziť pri posúdení, či nedochádza k priet'ahom v konaní. Taktiež je potrebné zdôrazniť, že lehota je pomerne dlhá a aj vzhľadom na minulú prax by jej dodržiavanie nemalo súdy neprimerane zaťažovať ani im spôsobovať problém.

2. SCHVÁLENÉ ZÁKONY

NOVELA ZÁKONA O STAVEBNOM SPORENÍ

- *Zákon z 28. júna 2023, ktorým sa mení a doplňa zákon Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov (schválené znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. januára 2024**

Anotácia:

Zatraktívnenie produktu stavebného sporenia zavedením tzv. rodinného stavebného sporenia.

Popis:

Cieľom zákona je **zatraktívniť produkt stavebného sporenia zavedením tzv. rodinného stavebného sporenia.**

V podmienkach Slovenskej republiky v súčasnosti najmä pre mladé manželské páry a mladé rodiny v dôsledku vysokých cien nehnuteľností a vysokých úrokov na hypotekárnych úveroch klesá dostupnosť bývania, pričom nedostupnosť vlastného bývania býva pre mladých ľudí často dôvodom odkladať založenie rodiny. Návrh zákona zavádza **definíciu domácnosti**, ktorú tvoria **manžel a manželka a ich deti**. Zvýhodnenie takýchto rodín spočíva v **zohľadnení príjmu celej rodiny** t. j. všetkých stavebných sporiteľov v takejto rodine, ktorí vyhlásili svoje zmluvy s nárokom na štátnu prémie.

Zároveň **sa pri manželoch zdvojnásobuje hranica priemerného mesačného príjmu určeného zákonom pre plnoletého sporiteľa a za každé maloleté dieťa sa zvyšuje o 0,65-násobok priemernej mzdy.**

Na získanie štátnej prémie pre rodiny bude postačujúce nasporiť najmenej 50% sumy potrebnej na "štandardnú štátnu prémie", čo zabezpečí získanie prémie aj pre rodiny s nižším príjmom a malými deťmi. Pre rodiny sa takisto zavádza výhoda **50% zľavy z úhrady poplatkov, náhrady nákladov alebo inej odplaty za vedenie účtu stavebného sporenia počas prvého roka** od dňa poskytnutia štátnej prémie.

ZÁKON O PREMENÁCH OBCHODNÝCH SPOLOČNOSTÍ A DRUŽSTIEV

- *Zákon z 28. júna 2023 o premenách obchodných spoločností a družstiev a o zmene a doplnení niektorých zákonov (schválené znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. augusta 2023, 1. januára 2024, 1. marca 2024, 1. januára 2025**

Anotácia:

Transpozícia smernice EÚ - vyhotovenie jednotnej, ucelenej a prehľadnej právnej úpravy, ktorá bude upravovať vnútroštátne premeny, cezhraničné premeny a zmenu právnej formy obchodných spoločností.

Popis:

Zákon reaguje na potrebu zabezpečiť transpozíciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2121 z 27. novembra 2019, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2017/1132 týkajúca sa niektorých aspektov práva obchodných spoločností (ďalej len ako "smernica") do slovenského právneho poriadku. Cieľom zákona je vytvorenie **jednotnej, ucelenej a prehľadnej právnej úpravy splynutí, zlúčení, rozdelení, zmeny právnej formy a tiež ich cezhraničných alternatív, ktorá nahrádza aktuálne platnú právnu úpravu.**

Doteraz bola právna úprava vnútroštátnych splynutí a zlúčení, rozdelení, zmeny právnej formy ako aj cezhraničných zlúčení a splynutí obsiahnutá v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník. Nakoľko právna úprava bola do Obchodného zákonníka dopĺňaná priebežne aj v súvislosti s čiastkovou transpozíciou obchodnoprávných smerníc, je zložito usporiadaná a fragmentovaná.

Zákon vychádza z ustanovení Obchodného zákonníka. Dopĺňa sa o nové postupy pre cezhraničnú mobilitu spoločností a družstiev s úmyslom jej väčšej podpory, a tiež s cieľom poskytnúť primeranú (a oproti pôvodnej úprave silnejšiu) ochranu vlastníkom obchodných podielov alebo akcií, veriteľom spoločností a zamestnancom.

Zákon súčasne zavádza **novú terminológiu**. Premeny a cezhraničné premeny predstavujú zásadné zmeny v spoločnosti, kedy dochádza k transformácii imania spoločnosti, vzniku nových a zániku pôvodných spoločností, čo má významný dopad aj na spoločníkov spoločnosti, ktorí prestávajú byť spoločníkmi v pôvodných spoločnostiach a vzniká im vzťah k spoločnostiam novým, pričom veriteľom pôvodných spoločností sa mení subjekt záväzku. Aj preto bol zvolený **pojmem premena** ako nové označenie pre tieto typy zmien v obchodných spoločnostiach. **Premenou** sa rozumie **fúzia (splynutie a zlúčenie spoločností) a rozdelenie spoločností**. **Cezhraničnou premenou** sa rozumie **cezhraničná fúzia (splynutie a zlúčenie spoločností) a cezhraničné rozdelenie**. **Zmeny právnej formy** zahŕňajú zmenu právnej formy a cezhraničnú zmenu právnej formy.

Zavedú sa nové inštitúty:

1. **odštiepenie** - inštitút zodpovedajúci čiastočnému rozdeleniu, kedy rozdeľovaná spoločnosť nezaniká a jej časť sa odčleňuje do inej spoločnosti.
2. **cezhraničné rozdelenie** - ide o také rozdelenie spoločnosti, kedy nástupníckou spoločnosťou je novozałożená spoločnosť a je prítomný cezhraničný element v podobe aspoň jednej zúčastnenej alebo nástupníckej spoločnosti zapísanej v inom členskom štáte EÚ.
3. **cezhraničná zmena právnej formy** - kedy spoločnosť mení sídlo z jedného členského štátu do druhého a zároveň sa mení aj jej právna forma v súlade s právom štátu po zmene právnej formy.

Predmetná právna úprava si vyžiadala zmeny aj v **zákone č. 530/2003 Zb. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov** a **vyhláske č. 25/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú vzory tlačív na podávanie návrhov na zápis do obchodného registra a zoznam listín**, ktoré je potrebné k návrhu na zápis priložiť.

NOVELA ZÁKONA O PEŇAŽNÝCH PRÍSPEVKOCH NA KOMPENZÁCIU ŤAŽKÉHO ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA

- *Zákon z 28. júna 2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (schválené znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. augusta 2023, 1. júla 2024**

Anotácia:

Finančná podpora rodičom detských onkologických pacientov po ukončení onkologickej liečby ich detí po dobu max. jedného roka po skončení aktívnej liečby.

Popis:

Cieľom zákona je **zabezpečiť rodičom detských onkologických pacientov finančnú podporu po ukončení onkologickej liečby ich detí po dobu maximálne jedného roka po skončení aktívnej liečby** (napr. chemoterapie, či rádioterapie).

V tomto období je pre mnohých rodičov takýchto detí nemožné zamestnať sa vzhľadom na intenzívnu starostlivosť, ktorú sú nútení poskytovať svojmu dieťaťu, no zároveň v súčasnosti nemajú nárok na finančnú podporu od štátu. Zákona rozširuje okruh osôb s nárokom na peňažný príspevok na opatrovanie.

Chemoterapia a rádioterapia spôsobujú množstvo akútnych komplikácií, z ktorých viaceré môžu pretrvávajúť aj po skončení intenzívnej liečby (dlhodobé vedľajšie účinky). Až u dvoch tretín vyliečených detských pacientov sa môžu v dôsledku náročnej liečby objaviť aj tzv. neskoré následky, ktoré môžu vzniknúť nielen po chemoterapii, ale i po rádioterapii, či operačnom výkone a môžu pretrvávajúť celoživotne. Riziko neskorých následkov konkrétne súvisí s typom a intenzitou liečby a vekom pacienta v čase liečby. Následky po onkologickej liečbe môžu postihovať všetky tkanivá a orgány.

Všetky deti, ktoré prekonali onkologické ochorenie preto vyžadujú následnú nepretržitú komplexnú zdravotnú starostlivosť, t.j. celoživotné pravidelné kontroly v onkologickej a iných odborných ambulanciách podľa komplikácií, ktoré spôsobila onkologická liečba.

Časté kontroly dieťaťa a podporná liečba, rôznorodé a časté komplikácie po chemoterapii, rádioterapii, či operáciách, veľmi citlivá psychika dieťaťa, potreba ochrany dieťaťa pred infekciami z dôvodu slabej imunity dieťaťa - spôsobujú, že takéto dieťa si vyžaduje intenzívnu starostlivosť rodiča v takom rozsahu, že sa tento častokrát nedokáže zamestnať. Keďže však takéto dieťa doteraz nespĺňalo nároky ťažkého zdravotného postihnutia, rodič, ktorý sa o toto dieťa staral, nemal nárok na peňažný príspevok na opatrovanie. Častokrát tak zostáva bez akéhokoľvek príjmu. Tento nespravodlivý a nesprávny stav rieši tento zákon.

NOVELA ZÁKONA O VEREJNEJ OSOBNEJ DOPRAVE

- *Zákon z 21. júna 2023 o verejnej osobnej doprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov (schválené znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 1. januára 2024, 1. januára 2025**

Anotácia:

Zlepšenie koordinácie a nadväzností jednotlivých druhov dopravy prevádzkovanvej vo verejnom záujme prostredníctvom koordinačného orgánu vo verejnej osobnej doprave (NADA); zvýšenie efektivity systému verejnej osobnej dopravy; zjednotenie tarifných a prepravných podmienok; umožnenie cestovania na jeden cestovný doklad všetkými druhmi dopravy objednávanými vo verejnom záujme; posilnenie kompetencie objednávateľov (VÚC, obcí) v oblasti stanovovania tarify a prepravného poriadku; zavedenie povinnosti pre dopravcov zverejňovať prevádzkové údaje na internete vo formáte vhodnom pre strojové spracovanie; vymedzenie povinnosti pre dopravcov používať také elektronické systémy platieb a vybavenia cestujúcich, ktoré zabezpečia ich vzájomnú prepojitelnosť.

Popis:

Cieľom zákona je **vytvoriť podmienky pre zjednotenie tarifných a prepravných podmienok medzi železničnou dopravou, regionálnou autobusovou dopravou a mestskou hromadnou dopravou**, a stanoviť pravidlá a štandardy tejto dopravy, zohľadňujúc spoločenskú pridanú hodnotu a finančnú udržateľnosť, s cieľom umožnenia cestovania na jeden prepravný doklad všetkými prostriedkami verejnej osobnej dopravy vo verejnom záujme.

Cieľom zákona je:

- **zjednotenie jednotlivých druhov dopravy**, ktoré spolu tvoria systém pravidelnej dopravy, a to najmä z prevádzkového pohľadu, stanovením spoločných práv a povinností cestujúcich ako aj dopravcov v pravidelnej doprave,
- **zlepšenie koordinácie a nadväzností jednotlivých druhov dopravy** prostredníctvom koordinačného orgánu v pravidelnej doprave, inštitucionalizácia pravidelnej verejnej osobnej dopravy (**Národná dopravná autorita**),
- zvýšenie efektivity systému pravidelnej verejnej osobnej dopravy, pritiahnutie väčšieho počtu cestujúcich do systému verejnej osobnej dopravy,

- **zjednotenie tarifných a prepravných podmienok**, umožnenie cestovania na **jeden cestovný doklad všetkými druhmi dopravy** objednávanými vo verejnom záujme,

- posilnenie kompetencie objednávateľov (VÚC, obcí) v oblasti stanovovania tarify a prepravného poriadku v prípade brutto zmlúv, kedy je výnosové riziko na strane objednávateľa,

- zavedenie **povinnosti pre dopravcov zverejňovať otvorené dáta** (napr. cestovné poriadky, databáza zastávok, cenník, zľavy, údaje o polohe spoja, meškaniach a pod.) **na internete** vo formáte vhodnom pre strojové spracovanie,

- vymedzenie povinnosti pre dopravcov používať také elektronické systémy platieb a vybavenia cestujúcich, ktoré zabezpečia ich vzájomnú prepojitelnosť podľa príslušnej vyhlášky.

Zákomom sa zriadi **Národná dopravná autorita** (ďalej len "NADA") ako koordinačný orgán v pravidelnej verejnej osobnej doprave v rámci organizačnej štruktúry Ministerstva dopravy SR. NADA bude vykonávať pre objednávateľov činnosti spojené so zabezpečením dopravnej obslužnosti územia a dopravnou integráciou územia Slovenskej republiky (napr. pripravovať návrhy cestovných poriadkov, tarify, prepravných poriadkov a pod.), ako aj spravovať jednotný informačný systém jednotných cestovných dokladov.

NOVELA ZÁKONA O POMOCI V HMOTNEJ NÚDZI A ZÁKONA O SOCIÁLNO M POISTENÍ

- *Zákon z 21. júna 2023, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (schválené znenie zákona nájdete [TU](#))*
- **Účinnosť: 15. júla 2023, 1. augusta 2023, 1. októbra 2023, 1. januára 2024**

Anotácia:

Úprava nastavenia a výšky príspevku na bývanie a valorizačného mechanizmu súm pomoci v hmotnej núdzi, zvýšenie základnej sumy minimálneho dôchodku.

Popis:

Cieľom zákona je úprava nastavenia a výšky príspevku na bývanie a potreby skoršej valorizácie súm pomoci v hmotnej núdzi. Predmetné opatrenia môžu v aktuálnej situácii čiastočne **zmierniť nepriaznivé následky inflácie na najodkázanejšie skupiny obyvateľov**. Na neadekvátnu

výšku a nastavenie príspevku na bývanie dlhodobo upozorňuje široká odborná verejnosť. Vzhľadom na súčasnú energetickú a inflačnú krízu môže toto opatrenie výrazne pomôcť nízkopríjmovým domácnostiam udržať si primerané bývanie. V zákone sa rozčlení príspevok na bývanie na viac úrovní a zároveň zvýši jeho výšku, čím sa jednak zvýši disponibilný príjem domácností, ktorým sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a zároveň sa zvýši počet týchto domácností.

Zákon zároveň dočasne upravuje **valorizačný mechanizmus súm pomoci v hmotnej núdzi**, a to tak, že predmetné sumy a koeficienty sa valorizujú už **od 1. októbra 2023** a nie od 1. januára 2024. Cieľom zákona je **pokrytie zvýšených výdavkov na bývanie, energie, stravu, základného vybavenia a potrieb pre dieťa z dôvodu zvýšenej miery inflácie**, ktorú spôsobili ekonomické dôsledky pandémie ochorenia COVID-19 a taktiež vojnový konflikt na Ukrajine. V nadväznosti na zvýšenie súm pomoci v hmotnej núdzi sa v záujme zachovania účelu inštitútu minimálneho dôchodku opätovne nastaví hodnoty odvodené od sumy životného minima.

Zvyšuje sa aj **základná suma minimálneho dôchodku** z doterajších 136 % **na 145 % sumy životného minima** a stanovia sa aj niektoré zvyšovacie percentá za ďalšie získané (kvalifikované) roky dôchodkového poistenia, ktoré slúžia na posilnenie zásady zásluhovosti. Navrhované zvýšenie je určené tak, aby poberateľ minimálneho dôchodku po zvýšení súm pomoci v hmotnej núdzi v zásade nebol odkázaný na pomoc v hmotnej núdzi.